บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

พริกเป็นพืชที่จัดอยู่ในวงศ์พริก - มะเขือ (Solanaceae) เช่นเดียวกับมะเขือเทศ มะเขือ และยาสูบ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Capsicum* spp. มีลักษณะเป็นไม้พุ่มและไม้ยืนต้นขนาดเล็ก จำนวน 5 กลุ่ม ที่ใช้ในทางการค้า (Bassett, 1986) ซึ่งมีความแตกต่างทั้ง ขนาด รูปร่างและสี ส่วนใหญ่ ใบเป็นใบเดี่ยวมีลักษณะผิวเรียบเป็นมัน แบน ไม่มีขนหรือมีขน เกิดบริเวณข้อของกิ่ง การเรียงตัวของใบสลับกัน ปลายใบเรียวแหลม (Bosland and Votava, 2000) พริกเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมาก ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในทุกปี ปัจจุบันพบว่าการปลูกพริกเป็นอาชีพสามารถทำรายได้ดีแต่ปริมาณคุณภาพ และราคาของผลผลิตไม่มีความสม่ำเสมอตรงกันข้ามกับความต้องการของผู้บริโภคและด้านอุตสาหกรรมการแปรรูป เช่น การผลิตซอสพริก เครื่องแกง พริกป่น พริกแห้ง เป็นต้น (ธำรงค์, 2552) นอกจากนี้ยังเป็นส่วนประกอบของยารักษาโรค เนื่องจากผลพริกมีสารสำคัญหลายชนิดที่มีสรรพคุณทางเภสัช เช่น แคปไซซินนอยด์ แคโรทีนอยด์ ฟลาโวนอยด์ วิตามินเอ และวิตามินซี (มณีฉัตร, 2541; สุชีลา, 2549)

จานุลักษณ์ (2550) ทำการรวบรวมพันธุ์พริกพื้นเมืองในเขตภาคเหนือตอนล่าง ระหว่าง พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2549 ได้แก่ จังหวัดตาก นครสวรรค์ และสุโขทัย พบว่า พริกจากจังหวัดตากให้ผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำแต่มีปริมาณสารแคบไซซินอยด์สูงกว่า และต้นทุนการผลิตสารต่ำกว่าจังหวัดสุโขทัย และนครสวรรค์

จานุลักษณ์ (2551) ศึกษาและรวบรวมสายพันธุ์พริกพื้นเมือง จังหวัดตาก พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2551 พบว่า สายพันธุ์พริกจากอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ให้ผลผลิตสดต่อไร่สูงสุด 0.75 ตันต่อไร่ และได้ทำการคัดเลือกสายพันธุ์ นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรสามารถการปลูกพริกเพียงปีละหนึ่งครั้งโดยอาศัยน้ำฝน

จานุลักษณ์ (2553) คัดเลือกสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตและสารแคปไซซินนอยด์สูงจากการสกัดสายพันธุ์แท้พริกชั่วที่ 1 - 2 จำนวน 3 ประชากร และได้ทดสอบพันธุ์ ณ จังหวัดลำปาง จังหวัดตาก และ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 5 สายพันธุ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2552 พบว่าค่าเฉลี่ย ผลผลิตสดของจังหวัดลำปางสูงสุด รองลงมา คือจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดตาก เท่ากับ 0.2 0.1 และ 0.1 ตันต่อไร่ ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยวัฒน์ (2553) ทำการประเมินผลิตของพันธุ์พริกพื้นเมืองจังหวัดตาก ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร จังหวัดลำปาง ระหว่าง พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2552 พบว่า พันธุ์พริกให้ผลผลิตสดเฉลี่ย 0.36 ตันต่อไร่ แต่สายพันธุ์ B 71-1 B 20-1 และ B 35-1 ให้ผลผลิตสดสูงสุด ได้แก่ 0.90 0.63 และ 0.58 ตันต่อไร่ ตามลำดับ

ชัยวัฒน์ (2555) รวบรวมพันธุ์พริกพื้นเมืองจากพื้นที่จังหวัดตากรวม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภออุ้มผาง พบพระ แม่สอด แม่ระมาด และท่าสองยาง และได้ทำการคัดเลือกสายพันธุ์พริกแบบสกัดสายพันธุ์แท้จำนวน 2 ชั่ว พบว่าสายพันธุ์พริกจากอำเภอพบพระ ให้ผลผลิตสดและแห้งเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 0.35 และ 0.11 ตันต่อไร่ ตามลำดับ และพริกสายพันธุ์ พบพระ3 (26) - # และ พบพระ 3 (9) – 2 เป็นพันธุ์ที่มีเสถียรภาพในการปรับตัวสภาพแวดล้อมได้สม่ำเสมอให้ผลผลิตสดเท่ากับ 0.22 และ 0.21 ตันต่อไร่ ตามลำดับ

เนื่องด้วยมีปัญหาการจัดการผลิตที่ไม่เหมาะสม การเข้าทำลายของโรคแมลงจึงมีผลให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพต่ำ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาด้านการผลิต การจัดการ การปรับปรุงพันธุ์พริกกะเหรี่ยงเพื่อให้ผลผลิตสูง และเพิ่มแหล่งปลูก แต่ยังคงลักษณะเด่นของพริกกะเหรี่ยงให้ตรงความต้องการที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้นำพันธุ์พริกกะเหรี่ยงจำนวน 8 พันธุ์ ที่มาจากการรวบรวมพันธุ์พริกพื้นเมืองและปรับปรุงพันธุ์ ณ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดลำปาง โดยศึกษาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตที่เหมาะสมภายใต้สภาพการปลูกที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้พันธุ์ที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากแหล่งปลูกเดิม

1.2 **วัตถุประสงค์**

เพื่อศึกษาการประเมินศักยภาพพันธุ์พริกกะเหรี่ยง ภายใต้ระบบการปลูกและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

1.3 **สมมุติฐานของปัญหาวิจัย**

พันธุ์พริกคีรีราษฎร์ที่คัดเลือกมีเสถียรภาพให้ผลผลิตภายใต้สภาพการปลูกที่แตกต่างกัน

1.4 **ขอบเขตงานวิจัย**

ประเมินศักยภาพพริกกะเหรี่ยง ภายใต้สภาพการปลูกที่แตกต่างกัน ถึงลักษณะการเจริญเติบโต ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต และต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการปลูกพริกกะเหรี่ยงโดยดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

1.5 คำสำคัญ

พริกกะเหรี่ยง ระบบการปลูก ผลผลิต ศักยภาพ การประเมิน

Karen type, chilli varieties, cultivation systems, yield, potential, evaluation

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร